TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. rugsėjo 8 d. *

Byloje C-40/04

dėl *Korkein oikeus* (Suomija) 2004 m. sausio 30 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. vasario 3 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Syuichi Yonemoto

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), E. Juhász ir M. Ilešič,

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. sausio 13 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: suomių.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Syuichi Yonemoto, atstovaujamo *asianajaja* P. Jäntti,

— *Virallinen syyttäjä* (prokuratūra), atstovaujamos prokuroro prie Helsinkio pirmosios instancijos teismo J. Kivistö,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos T. Pynnä,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir R. Loosli-Surrans,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos B. Schima ir P. Aalto,

susipažinęs su 2005 m. kovo 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo (OL L 207, p. 1) ir EB 28 bei 30 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą Syuichi Yonemoto, kaip mašinos, sukėlusios nelaimingą atsitikimą darbe, dėl kurio buvo sunkiai sužeistas vienas iš jos naudotojų, importuotojo atstovui.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Direktyva 98/37 nustato esminius reikalavimus saugos ir sveikatos srityje, kuriuos turi atitikti mašinos. Ji pakeičia ir kodifikuoja kelis kartus iš dalies keistą 1989 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvą 89/392/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, derinimo (OL L 183, p. 9).

4 Direktyvos 98/37 2 straipsnio 1 ir 2 dalys numato:

„1. Valstybės narės turi imtis visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų, jog mašinos arba saugos įranga, kurioms taikoma ši direktyva, būtų tiekiamos į rinką ir atiduodamos naudoti tik tada, kai nekelia pavojaus žmonių saugai ir sveikatai <...>, yra tinkamai instaliuotos ir prižiūrimos bei naudojamos numatytiems tikslams.

2. Pagal Sutartį ši direktyva neturi paveikti valstybių narių teisės nustatyti tokius reikalavimus, kokie, jų manymu, užtikrina žmonių, o ypač darbininkų, apsaugą naudojant nagrinėjamas mašinas ar saugos įrangą, jei mašinos ar saugos įranga nebūtų modifikuojamos direktyvoje nenurodytu būdu."

5 Pagal šios direktyvos 3 straipsnį:

„Mašinos ir saugos įranga, kurioms taikoma ši direktyva, turi atitikti esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, išdėstytus I priede."

6 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalis nurodo:

„1. Valstybės narės neturi drausti, riboti ar kliudyti mašinų ar saugos įrangos, kurios atitinka šios direktyvos reikalavimus, pateikti į rinką ir atiduoti naudoti jų teritorijoje."

7 Pagal tos pačios direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Valstybės narės pripažįsta kad:

— mašinos, turinčios ženklą „CE" ir EB atitikties deklaraciją, nurodytą II priedo A punkte,

— saugos įranga, turinti EB atitikties deklaraciją, nurodytą II priedo C punkte,

atitinka šios direktyvos nuostatas, įskaitant ir II skyriuje nurodytas atitikties tikrinimo procedūras.

Jei nėra suderintų standartų, valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad suinteresuotųjų šalių dėmesys būtų atkreiptas į egzistuojančius nacionalinius techninius standartus ir technines sąlygas, kurios laikomos svarbiomis arba tinkamomis, kad būtų įgyvendinti I priede nurodyti esminiai sveikatos ir saugos reikalavimai.

2. Jeigu nacionalinis standartas, perkeliantis suderintą standartą, į kurį nuorodos yra išspausdintos *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, tenkina vieną ar daugiau esminių saugos reikalavimų, pagal tokį standartą pagamintos mašinos ir saugos įranga laikomos atitinkančiomis esminius reikalavimus.

Valstybės narės paskelbia nacionalinių standartų, perkeliančių suderintus standartus, nuorodas.

<...>"

8 Direktyvos 98/37 7 straipsnis numato:

„1. Kai valstybė narė įsitikina, jog:

— mašinos, turinčios ženklą „CE“, arba

— saugos įranga, turinti EB atitikties deklaraciją,

naudojamos pagal paskirtį gali sukelti pavojų žmonių saugai <...>, ji imasi visų reikiamų priemonių, kad tokios mašinos ar saugos įranga būtų pašalintos iš rinkos, kad būtų uždrausta pateikti jas į rinką, atiduoti naudoti arba kad būtų ribojama jų judėjimo laisvė.

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visas tokias priemones, nurodydamos priimtojo sprendimo priežastį <...>

<...>

3. Jei:

— mašinos turi pritvirtintą ženklą „CE“, nors neatitinka reikalavimų,

— saugos įranga turi EB atitikties deklaraciją, nors neatitinka reikalavimų,

kompetentinga valstybė narė imasi atitinkamų veiksmų prieš tuos, kurie uždėjo tą ženklą ar parengė deklaraciją, ir praneša apie tai Komisijai bei kitoms valstybėms narėms.

<...>“

9 Šios direktyvos 8 straipsnis nurodo:

„1. Gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas, kad laiduotų, jog mašinos ir saugos įranga atitinka šią direktyvą, visoms pagamintoms mašinoms ir saugos įrangai parengia EB atitikties deklaraciją pagal II priedo A ir C punktų reikalavimus.

Be to, gamintojas ar įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas turi prie kiekvienos mašinos pritvirtinti ženklą „CE“.

2. Prieš tiekdamas į rinką, gamintojas ar jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas privalo:

<...>

b) jei mašinos yra nurodytos IV priede ir jų gamintojas nesilaiko arba tik iš dalies laikosi standartų, nurodytų 5 straipsnio 2 dalyje, arba jei tokių standartų apskritai nėra – pateikti mašinos pavyzdį EB tipo tyrimui pagal VI priedą;

<...>

4. <...>

Kai taikomas šio straipsnio 2 dalies b punktas <...>, EB atitikties deklaracija turi patvirtinti pavyzdžio, kuriam buvo atliktas EB tipo tyrimas, atitikimą.

<...>"

10 Direktyvos 98/37 I priedo 1.7.3 punktas numato, kad visos mašinos turi būti įskaitomai ir neišdildomai pažymėtos būtinai nurodant gamintoją ir jo adresą, ženklą „CE", serijos arba tipo žymenį, jeigu yra, serijos numerį, pagaminimo metus. Pagal tą patį punktą ant mašinų pagal jų savybes turi taip pat būti pateikta visa saugaus naudojimo informacija (pvz., sukamųjų dalių greitis, kt.).

11 Šios direktyvos I priedo 1.7.4. punkto a–d papunkčiai numato:

„a) Prie kiekvienos mašinos turi būti pridedamos instrukcijos <...>

b) Instrukcijas gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas turi parengti viena iš Bendrijos kalbų. Visos mašinos, atiduodamos naudoti, turi turėti instrukcijas, išverstas į šalies, kurioje jos bus naudojamos, kalbą arba kalbas ir instrukciją originalo kalba. Šis vertimas turi būti parengtas arba gamintojo, arba įgalioto Bendrijoje įsisteigusio atstovo, arba asmens, tiekiančio šią mašiną į tam tikrą kalbinį regioną <...>

c) Instrukcijose turi būti visos būtinos schemos ir diagramos, kad mašiną būtų galima parengti darbui, eksploatuoti, prižiūrėti, tikrinti, ar tinkamai veikia, prireikus taisyti, ir turi būti pateiktos visos naudingos, o ypač su sauga susijusios, nuorodos.

d) Reklaminė literatūra, apibūdinanti mašiną, neturi prieštarauti jos saugos instrukcijoms <...>"

12 Direktyvos 98/37 II priedo A dalis nurodo:

„EB atitikties deklaracijoje turi būti išsamiai nurodyta:

— gamintojas arba jo įgaliotasis Bendrijoje įsisteigęs atstovas ir adresas <...>,

— mašinos aprašas <...>,

— visos svarbiausios nuostatos, kurioms atitinka mašina,

— jei reikia, notifikuotoji įstaiga bei jos adresas ir EB tipo tyrimo sertifikato numeris,

<...>

— jei reikia, nuorodos į suderintus standartus,

— jei reikia, nuorodos, kokie nacionaliniai standartai ir techniniai reikalavimai buvo taikyti,

— tapatybė asmens, įgalioto pasirašyti gamintojo arba jo įgaliotųjų atstovų vardu."

13 Pagal šios direktyvos II priedo A dalies 1 išnašą:

„Ši deklaracija turi būti pateikta tokia pat kalba, kaip ir pradinė instrukcija <...>, ir išspausdinta arba parašyta didžiosiomis raidėmis. Prie jos turi būti pridėtas vertimas į vieną iš valstybės, kurioje mašinos bus naudojamos, oficialių kalbų. Ši deklaracija turi būti išversta tomis pačiomis sąlygomis kaip ir instrukcija."

Nacionalinės teisės aktai

14 Įstatymo dėl saugos darbe (työturvallisuuslaki) 40 straipsnio redakcija, galiojusi pagrindinių faktinių aplinkybių metu, išdėstyta taip:

„Mašinos, įrankio arba kito techninio įtaiso gamintojas, importuotojas arba pardavėjas, ar kitas asmuo, tiekiantis šį daiktą į rinką ar suteikiantis jį naudoti, turi užtikrinti, kad:

1) šis daiktas, pateikus jį į šios šalies rinką arba pristačius naudoti, naudojamas pagal savo paskirtį nesukeltų nelaimingo atsitikimo rizikos arba pavojaus sveikatai;

2) jis būtų suprojektuotas, pagamintas ir prireikus patikrintas pagal jam taikomas specifines įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas; ir

3) jis turėtų įprastam jo naudojimui būtinus saugos įtaisus ir ženklus bei kitas nuorodas, patvirtinančias atitiktį standartams.

Prie daikto turi būti pridedamos atitinkamos jo instaliavimo, naudojimo ir priežiūros instrukcijos. Prireikus šiose instrukcijose turi būti pateikta informacija apie įprastinį jo valymą, taisymą ir reguliavimą bei procedūras, kurias reikia atlikti įprastinių gedimų atveju. Projektuojant saugos įtaisus reikia atsižvelgti į šių užduočių įvykdymą."

15 Pagal Suomijos baudžiamąjį kodeksą už šių nuostatų pažeidimą, padarytą tyčia ar dėl neatsargumo, gali būti patraukiama baudžiamojon atsakomybėn kaip už darbų saugos reikalavimų pažeidimą, neatsargų gyvybės atėmimą, sveikatos sutrikdymą dėl neatsargumo, gyvybės atėmimą dėl didelio neatsargumo arba sveikatos sutrikdymą dėl didelio neatsargumo.

16 Be šių bausmių už įstatymo dėl saugos darbe 40 straipsnyje numatytų įpareigojimų nesilaikymą, pagal įstatymą dėl žalos atlyginimo (vahingonkorvauslaki) kyla pareiga atlyginti padarytą žalą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

17 Bendrovė *Ama Prom Oy*, kurios generalinis direktorius yra S. Yonemoto, importuoja mašinas, tarp jų – presus-plaktus. 1995 m. *Ama Prom Oy* importavo į Suomiją Pranzūcijos bendrovės *Amada Europe* Prancūzijoje pagamintą presą-plaktą ir jį pardavė Suomijos bendrovei *Peltitarvike Oy*.

18 Šis presas-plaktas buvo importuotas su ženklu „CE“. Gamintojas šiai mašinai parengė tokią atitikties deklaraciją:

„The undersigned manufacturer AMADA EUROPE [adresse] certifies that the new below designated equipment: hydraulic press-brake 80.25 type ITS2 n° Series B50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 349, EN 418, EN 457, EN 60204.

The AIF/S, Organism authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992 has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS2 type under the number 384-090A-0004-11-94 (n° AIF/S), on 8/11/1994.“

19 Vis dėlto Helsinkio pirmosios instancijos teismas (*Helsingin käräjäoikeus*) nustatė šiuos su šia mašina susijusius faktus:

— Kai raktu valdomas jungiklis yra 2 pozicijoje, spaudžiant pedalą mašina gali veikti visu greičiu.

— Paspaudus mašinos avarinio stabdymo įtaisą išjungiama tik srovė, paleidžianti pavarą, tačiau mašinai ir toliau paduodama įtampa bei veikia hidraulinė pompa.

— Avarinio stabdymo įtaiso kontaktai atsidaro paspaudus mygtuką mažiau nei milimetrą. Norint užfiksuoti stovėjimo pozicijoje reikia jį paspausti dar kelis milimetrus. Avarinio stabdymo įtaisas yra standus.

— Mašinos naudojimosi instrukcija nevisiškai išversta į suomių kalbą. Kontrolės skydas neatitinka pavaizduotojo naudojimosi instrukcijoje, o ši yra perdaug neišsami ir su trūkumais, kad mašina galėtų būti naudojama visiškai saugiai.

— Paprastai mašina veikia pedalu paleidžiamu atviru įrankiu ir dideliu darbo greičiu, nors ji neturi kitų apsaugos įtaisų, apsaugančių rankas nuo sužalojimo, o tik dviem rankom valdomą kontrolės prietaisą, kuris pagal bendrovės *Peltitarvike Oy* darbo metodus paprastai nenaudojamas.

— Avarinio stabdymo įtaisas naudojamas norint sustabdyti mašiną, kai keičiama įrankio geležtė, o tai daroma beveik kasdieną, nors jis nėra tam skirtas. Siekiant užtikrinti saugą reikia išjungti srovę arba kontrolės skyde esančiu raktu valdomu jungikliu pasirinkti mažą darbo greitį.

20 1998 m. lapkričio 17 d. bendrovės *Peltitarvike Oy* darbuotojas Raine Pöyry savo darbo vietoje patyrė sunkų nelaimingą atsitikimą, kai jis padėjo meistrui Urpo Pursiainen pakeisti pagrindinėje byloje nagrinėjamo preso-plakto geležtes. Šiam tikslui norėdamas išjungti srovę, U. Pursiainen įjungė avarinio stabdymo įtaisą. Per šią operaciją R. Pöyry netyčia koja palietė mašinos pedalą. Nors avarinio stabdymo įtaisu srovė buvo išjungta, pedalo paspaudimas sukėlė staigų spaudimo judesį, dėl kurio buvo nupjauti aštuoni tarp geležčių užstrigę R. Pöyry pirštai.

21 Nagrinėjęs bylą *Helsingin käräjäoikeus* paskyrė S. Yonemoto 30 darbo dienų užmokesčio dydžio baudą už įstatymo dėl saugos darbe 40 straipsnio pažeidimą ir už sveikatos sutrikdymą dėl neatsargumo bei nurodė sumokėti R. Pöyry iš viso 26 953,80 euro sumą kaip žalos atlyginimą. Šis teismas taip pat paskyrė bausmę bendrovės *Peltitarvike Oy* vadovui ir U. Pursiainen už įstatymo dėl saugos darbe pažeidimą ir sveikatos sutrikdymą dėl neatsargumo ir jiems taip pat nurodė atlyginti R. Pöyry žalą.

22 Helsinkio Apeliacinis teismas (*Helsingin hovioikeus*) patvirtino S. Yonemoto skirtą nuosprendį. Šis teismas paskyrė S. Yonemoto 50 darbo dienų užmokesčio dydžio baudą ir nurodė sumokėti iš viso 21 908,16 euro sumą kaip žalos atlyginimą.

23 Bylą pirmąja instancija nagrinėjęs teismas ir Apeliacinis teismas nusprendė, kad S. Yonemoto, atstovaujantis importuotoją, yra iš dalies atsakingas už trūkumus, dėl kurių R. Pöyry patyrė nelaimingą atsitikimą. Šių teismų manymu, importuotojas turi užtikrinti, kad pristatytos ir naudojamos mašinos būtų suprojektuotos ir pagamintos pagal galiojančias taisykles. Kad ši rūpestingumo pareiga būtų įgyvendinta, nepakanka, kad mašina turėtų ženklą „CE" ir kad gamintojas raštiškai garantuotų, jog mašina atitinka galiojančius standartus.

24 S. Yonemoto pateikė kasacinį skundą Aukščiausiam Teismui (*Korkein oikeus*), kurio jis prašė nutraukti baudžiamąją bylą ir panaikinti jam skirtą bausmę atlyginti žalą. Nepatenkinus pirmojo reikalavimo jis prašė sumažinti jam skirtą bausmę ir žalos atlyginimo sumą.

25 S. Yonemoto ginčijo tai, kad importuotojas turi pats užtikrinti, kad mašina būtų suprojektuota ir pagaminta pagal pripažintus standartus, jei ji turi ženklą „CE" ir atitikties deklaraciją bei jos naudojimo ir priežiūros instrukcijas. S. Yonemoto mano, kad Suomijos administracinės valdžios ir teisminės institucijos, nepažeisdamos EB 28 straipsnio, negali reikalauti, kad importuotojas Suomijoje tikrintų kitoje valstybėje narėje patvirtinto modelio mašiną, turinčią ženklą „CE". Importuotojo pareiga yra tik įsitikinti, kad atitinkamos mašinos tipą patvirtino įgaliota įstaiga pagal Bendrijos teisės aktus, kad gamintojas pristatė šią mašiną su ženklu „CE" ir prie jos pridėtą naudojimosi instrukciją bei priežiūros instrukcijas ir kad jis pateikė atitikties deklaraciją.

26 Abejodamas dėl to, ar valstybė narė gali mašinos importuotojui nustatyti tokias plačias kaip numatyta įstatymo dėl saugos darbe 40 straipsnyje pareigas, *Korkein oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

„1. Atsižvelgiant į Direktyvą 98/37 <...> ir EB 28 bei 30 straipsnius, kokius Bendrijos teisė įtvirtina pareigų, susijusių su saugos savybėmis, kurias nacionalinė teisė gali nustatyti mašinos, turinčios ženklą „CE", importuotojui (ar kitam tiekėjui), apribojimus

— prieš parduodant mašiną ir

— ją pardavus?

2. Konkrečiau kalbant, prašoma išaiškinti:

a) kiek ir kokiomis sąlygomis Bendrijos teisė leidžia saugos srityje įpareigoti mašinos, turinčios ženklą „CE", importuotoją (ar kitą tiekėją) imtis veiksmų arba atlikti kontrolę?

b) ar šioje byloje nagrinėjama neveikimo rūšis saugumo srityje daro įtaką vertinant importuotojui (ar kitam tiekėjui) nustatytas pareigas Bendrijos teisės atžvilgiu ir kokiu būdu?

c) ar (šio sprendimo 14 punkte) nurodytos įstatymo dėl saugos darbe 40 straipsnio nuostatos prieštarauja Bendrijos teisei, atsižvelgiant į šių pareigų, aprašytų (*in extenso* prašyme priimti prejudicinį sprendimą ir nurodytų glaustai šio sprendimo 15 ir 16 punktuose), neįvykdymo baudžiamojo ir civilinio pobūdžio pasekmes ir, jei taip, kiek?"

Dėl prejudicinių klausimų

Išankstinės pastabos

27 Pirmiausia reikia priminti, kad pateikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su Bendrijos teise.

28 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo nurodyti, pirma, kokios yra Direktyvoje 98/37 ir EB 28 bei

30 straipsniuose įtvirtintos pareigos asmeniui, importavusiam į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, ir antra, kokias sankcijas valstybė narė gali skirti už šių pareigų nevykdymą. Pirmiausia reikia nagrinėti importuotojo pareigas.

Dėl importuotojo pareigų

29 Svarbu pabrėžti, kad šio klausimo analizė taikytina tik asmens, importuojančio į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, situacijai. Pagal Direktyvos 98/37 struktūrą ši situacija skiriasi nuo asmens, importuojančio į Europos Bendriją ne Bendrijoje pagamintą mašiną. Šiame sprendime tokia situacija nenagrinėjama.

30 Dėl Direktyvos 98/37 taikymo laike iš jos pirmos ir dvidešimt penktos konstatuojamųjų dalių, 14 straipsnio ir VIII priedo B dalies matyti, kad ši direktyva kodifikuoja kelis kartus iš dalies keistą Direktyvą 89/392 ir kad ji nedaro neigiamo poveikio valstybių narių įsipareigojimams, susijusiems su šios direktyvos ir ją keičiančių direktyvų perkėlimu į nacionalinę teisę ir taikymo terminais. Net jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjamos pareigos kyla iš Direktyvos 89/392 arba iš vienos ją iš dalies keičiančių direktyvų, Direktyvos 98/37 14 straipsnio antroji pastraipa nurodo, kad nuorodos į panaikintas direktyvas turi būti laikomos nuorodomis į šios direktyvos atitinkamas nuostatas.

31 Pagal Direktyvos 98/37 antrą, šeštą, septintą ir devintą konstatuojamąsias dalis ji siekia užtikrinti laisvą mašinų judėjimą vidaus rinkoje ir patenkinti privalomus bei esminius saugos ir sveikatos reikalavimus, susijusius su šiomis mašinomis,

nacionalines serifikavimo ir atitikties liudijimo sistemas pakeičiant suderinta sistema. Šiam tikslui minėtos direktyvos 3 straipsnyje ir I priede yra išvardyti esminiai saugos ir sveikatos reikalavimai, kuriuos turi atitikti valstybėse narėse pagamintos mašinos ir saugos įranga. Pagal šios direktyvos 4 straipsnį valstybės narės negali riboti mašinų, kurios atitinka esminius reikalavimus, pateikimo į rinką.

32 Pagal Direktyvos 98/37 5 straipsnį mašinos, turinčios ženklą „CE" ir EB atitikties deklaraciją, laikomos atitinkančiomis šią direktyvą.

33 Šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalis numato gamintojui arba jo įgaliotam Bendrijoje įsisteigusiam atstovui pareigą prie mašinos pritvirtinti ženklą „CE" ir parengti EB atitikties deklaraciją.

34 Iš Direktyvos 98/37 dvidešimtos konstatuojamos dalies išplaukia, kad apskritai tik gamintojai turi būti atsakingi už patvirtinimą, jog jų mašinos atitinka šios direktyvos nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.

35 Tačiau pagal šios direktyvos dvidešimt pirmą konstatuojamąją dalį tam tikriems mašinų tipams, turintiems didesnį rizikos laipsnį, reikėtų taikyti griežtesnę sertifikavimo procedūrą. Taip yra ir pagrindinėje byloje nagrinėjamų presų-plaktų atveju.

36 Iš tiesų Direktyvos 98/37 8 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta, kad „prieš tiekdamas į rinką, gamintojas <...> privalo <...>, jei mašinos yra nurodytos IV priede <...> jei tokių standartų apskritai nėra – pateikti mašinos pavyzdį EB tipo tyrimui pagal VI priedą".

37 Presai-plaktai yra nurodyti Direktyvos 98/37 IV priedo A dalies 9 punkte. Pagal Teisingumo Teismui pateiktą informaciją suderintas standartas, susijęs su presais-plaktais, t. y. standartas EN 12622, buvo priimtas tik 2001 m. rugsėjo mėnesį, t. y. po pagrindinėje byloje nagrinėjimo nelaimingo atsitikimo. Iš to matyti, kad tokia mašina, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti pateikta Direktyvos 98/37 VI priede numatytam EB tipo tyrimui.

38 Pagal šio priedo 1 punktą EB tipo tyrimą atlieka notifikuotoji įstaiga, kuri nustato ir pripažįsta, kad atitinkamas mašinų pavyzdys atitinka Direktyvos 98/37 nuostatas.

39 Pagal to paties priedo 2 punktą gamintojas turi paduoti paraišką EB tipo tyrimui notifikuotajai įstaigai, pateikdamas techninę bylą ir norimos gaminti mašinos pavyzdį. Notifikuotajai įstaigai išdavus EB tipo tyrimo sertifikatą, pagal Direktyvos 98/37 8 straipsnio 4 dalies antrąją pastraipą ir jos II priedo A dalies ketvirtą įtrauką gamintojas turi EB atitikties deklaracijoje, kurią jis parengia kiekvienai šio tipo mašinai, nurodyti EB tipo tyrimo sertifikatą ir šioje deklaracijoje patvirtinti, kad atitinkama mašina atitinka EB tipo tyrimui pateiktą pavyzdį.

40 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad mašina, dėl kurios kilo pagrindinis ginčas, turi „CE" ženklą ir kad gamintojas *Amada Europe* šiai mašinai

parengė EB atitikties deklaraciją, kurioje nurodytas įstaigos *AIF/S* išduotas EB tipo sertifikatas.

41 Iš šio sprendimo taip pat išplaukia, kad neatsižvelgiant į tai, jog ši mašina turi „CE" ženklą ir EB atitikties deklaraciją, ji yra pavojinga keliais požiūriais. Pagrindinis klausimas: ar pagal Direktyvos 98/37 nuostatas atsakomybė už šios situacijos pasekmes tenka būtent šios mašinos importuotojui.

42 Ši direktyva įtvirtina gamintojui pareigą parengti EB atitikties deklaraciją ir prie atitinkamos mašinos pritvirtinti „CE" ženklą, nesvarbu, ar atitikimą nustatė vienas gamintojas, ar dalyvaujant notifikuotajai įstaigai pagal Direktyvos 98/37 VI priedą.

43 Be to, šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalis numato, kad jei mašinos turi pritvirtintą ženklą „CE", nors neatitinka reikalavimų, kompetentinga valstybė narė imasi atitinkamų veiksmų „prieš tuos, kurie uždėjo tą ženklą", t. y. gamintoją.

44 Asmenų, kurie gali būti atsakingi už mašinų atitiktį, skaičiaus didinimas neatitinka šios direktyvos struktūros ir būtent jos 7 straipsnio 3 dalies.

45 Pagrindinis direktyvos tikslas – supaprastinti mašinų atitikties nustatymą, siekiant kuo labiau užtikrinti jų judėjimo laisvę vidaus rinkoje. Šį tikslą būtų sutrukdyta

įgyvendinti, jei po gamintojo veikiantys ūkio subjektai, pavyzdžiui, asmenys, importuojantys mašinas iš vienos valstybės narės į kitą, galėtų taip pat būti laikomi atsakingais už jų atitiktį.

46 Taip Direktyva 98/37 draudžia taikyti nacionalines nuostatas, numatančias, jog asmuo, importuojantis į vieną valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, turinčią ženklą „CE" ir EB atitikties deklaraciją, turi užtikrinti, kad ši mašina atitiktų šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.

47 Išlieka aplinkybė, kad asmenims, importuojantiems į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintas mašinas, pagal Direktyvą 98/37 gali būti nustatytos tam tikros pareigos.

48 Šiuo atžvilgiu direktyvos I priedo 1.7.4 punkto b papunktyje numatyta, kad visos mašinos, atiduodamos naudoti, turi turėti instrukcijas, išverstas į šalies, kurioje jos bus naudojamos, kalbą arba kalbas, ir instrukciją originalo kalba, o vertimą parengia arba gamintojas, arba asmuo, tiekiantis šią mašiną į tam tikrą kalbinį regioną. Be to, pagal šios direktyvos II priedo A punkte esančią 1 išnašą, prie EB atitikties deklaracijos turi būti pridėtas vertimas į vieną iš valstybės, kurioje mašinos bus naudojamos, oficialių kalbų, atliktas tokiomis sąlygomis kaip ir instrukcijų vertimas. Iš to išplaukia, kad pagal Direktyvą 98/37 valstybės narės teisės aktai gali įpareigoti mašinos importuotoją išversti instrukcijas į vieną ar kelias šios valstybės kalbas ir EB atitikties deklaraciją į vieną iš kelių tos valstybės kalbų.

49 Be to, atsižvelgiant į importuotojo padėtį tiekimo tinkle, valstybių narių reikalavimas, kad šis patikrintų, ar atitinkama mašina turi ženklą „CE“ ir kitus šios direktyvos I priedo 1.7.3 punkte numatytus ženklus, teikiančius būtinas nuorodas į šios mašinos naudojimo saugą, pavyzdžiui, informaciją apie sukamųjų dalių greitį, turi būti laikomas suderinamu su Direktyva 89/37.

50 Direktyvos 98/37 2 straipsnio 1 dalis įpareigoja valstybes nares imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad mašinos arba saugos įranga, kurioms taikoma ši direktyva, būtų tiekiamos į rinką ir atiduodamos naudoti tik tada, kai nekelia pavojaus žmonių saugai ir sveikatai.

51 Šio valstybėms narėms nustatyto įpareigojimo atlikti rinkos priežiūrą kontekste šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jis neturi paveikti valstybių narių teisės nustatyti tokius reikalavimus, kokie, jų manymu, užtikrina žmonių saugą naudojant nagrinėjamas mašinas.

52 Iš to aišku, kad valstybės narės gali įpareigoti importuotoją bendradarbiauti prižiūrint rinką, pavyzdžiui, nustatyti pareigą informuoti. Pagrindinėje byloje nagrinėjamo nelaimingo atsitikimo atveju valstybė narė gali įpareigoti importuotoją pateikti visą naudingą informaciją, siekdama išvengti panašių nelaimingų atsitikimų pasikartojimo, ir tai daryti bendradarbiaudama su kompetentingomis šios valstybės narės valdžios institucijomis, kad pastarosios imtųsi priemonių, kurių jos turi imtis pagal Direktyvos 98/37 7 straipsnį, pavyzdžiui, pašalinti atitinkamas mašinas iš rinkos.

53 Tačiau dėl šios pareigos bendradarbiauti importuotojas neturi būti įpareigotas pats patikrinti, ar mašina atitinka Direktyvoje 98/37 nustatytus esminius reikalavimus, nes šis įpareigojimas prieštarautų jos struktūrai.

54 Bet kuriuo atveju šie įpareigojimai turi būti apibrėžti nepažeidžiant Sutarties. Todėl jie turi neperžengti EB 28 ir 30 straipsniuose nustatytų apribojimų.

55 Reikia priminti, kad, nepaisydamos EB 28 straipsnyje nustatyto kiekybinių apribojimų importui draudimo, valstybės narės gali priimti priemones, pateisinamas vienu iš EB 30 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso pagrindų arba vienu iš Teisingumo Teismo praktikoje numatytų imperatyvių reikalavimų, pavyzdžiui, sveikatos apsauga, jeigu šios priemonės galėtų užtikrinti siekiamo tikslo įgyvendinimą ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti (šiuo klausimu žr. 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimo *ATRAL*, C-14/02, Rink. p. I-4431, 64 punktą ir minėtą teismų praktiką). Šie apribojimai taip pat taikomi pareigai bendradarbiauti, kurią valstybė narė gali nustatyti kitoje valstybėje narėje pagamintų mašinų importuotojams.

Dėl sankcijų sistemos

56 Antra, reikia nagrinėti klausimą dėl civilinės ir baudžiamosios atsakomybių, kurias pagal Bendrijų teisę gali numatyti nacionalinė teisė Direktyvoje 98/37 nustatytų įpareigojimų pažeidimo atveju.

57 Reikia pažymėti, kad kalbant apie sankcijų sistemą Direktyva 98/37 aiškiai nenustato valstybėms narėms konkretaus įpareigojimo. Tačiau negalima daryti išvados, kad nacionalinės nuostatos, numatančios baudžiamąją atsakomybę už teisės akte, įgyvendinančiame šią direktyvą, numatytų įpareigojimų pažeidimą, jai prieštarauja (šiuo klausimu žr. 1996 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Gallotti ir kt.*, C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 ir C-157/95, Rink. p. I-4345, 14 punktą ir minėtą teismų praktiką).

58 Iš tiesų valstybės narės, įgyvendinamos EB 249 straipsnio trečiojoje pastraipoje joms pripažintą laisvę, privalo pasirinkti tinkamiausią formą ir būdus direktyvų veiksmingumui užtikrinti (minėto sprendimo *Gallotti* 14 punktas).

59 Be to, kai direktyva nenumato konkrečios sankcijos už jos nuostatų pažeidimą arba šiuo klausimu daro nuorodą į nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, EB 10 straipsnis įpareigoja valstybes nares imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti Bendrijos teisės reikšmę ir veiksmingumą. Valstybės narės, nors ir išsaugo diskreciją pasirinkti sankcijas, turi užtikrinti, kad už Bendrijos teisės aktų pažeidimus būtų baudžiama taikant tokius materialinės teisės ir procesinius reikalavimus, kokie taikomi už panašaus pobūdžio ir reikšmės nacionalinės teisės pažeidimus ir bet kuriuo atveju suteikia sankcijai veiksmingą, proporcingą bei atgrasantį pobūdį (minėto sprendimo *Gallotti* 14 punktas).

60 Iš to matyti, kad valstybė narės turi teisę taikyti bausmes už teisės aktuose, įgyvendinančiuose Direktyvą 98/37, numatytų pareigų nevykdymą, jei ji mano, kad tai yra tinkamiausia priemonė užtikrinti šios direktyvos veiksmingumą, jeigu numatytos sankcijos atitinka taikomas už panašaus pobūdžio ir reikšmės nacionalinės teisės pažeidimus ir jos yra veiksmingos, proporcingos bei atgrasančios (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Gallotti* 15 punktą).

61 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip:

1. Direktyvos 98/37 nuostatos draudžia taikyti nacionalines nuostatas, numatančias, kad asmuo, importuojantis į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, turinčią ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, turi užtikrinti, kad ši mašina atitiktų šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.

2. Šios direktyvos nuostatos nedraudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatų, įpareigojančių asmenį, importuojantį į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną:

— prieš pristatant mašiną naudotojui užtikrinti, kad ji turėtų ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, išverstą į valstybės narės, į kurią importuojama, kalbą ar į vieną iš kelių jos kalbų, ir instrukcijas, išverstas į šios valstybės kalbą ar kalbas,

— pristačius mašiną naudotojui pateikti visą informaciją ir prireikus naudingai bendradarbiauti su nacionalinėmis kontrolės valdžios institucijomis, jei paaiškėja, kad ši mašina kelia grėsmę saugai ar sveikatai, su sąlyga, kad šiais reikalavimais importuotojas neįpareigojamas pats patikrinti, ar mašina atitinka šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.

3. EB 10 straipsnis ir EB 249 straipsnio trečioji pastraipa turi būti aiškinami taip, kad jie nedraudžia valstybei narei taikyti baudžiamųjų sankcijų siekiant tinkamai užtikrinti Direktyvoje 98/37 numatytų pareigų vykdymą, jei šios sankcijos tokios pačios kaip taikomos už panašaus pobūdžio ir reikšmės nacionalinės teisės pažeidimus ir jei jos bet kuriuo atveju yra veiksmingos, proporcingos bei atgrasančios.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

62 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo nuostatos draudžia taikyti nacionalines nuostatas, numatančias, jog asmuo, importuojantis į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, turinčią ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, turi užtikrinti, kad ši mašina atitiktų šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.**

2. Šios direktyvos nuostatos nedraudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatų, įpareigojančių asmenį, importuojantį į valstybę narę kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną:

— prieš pristatant mašiną naudotojui užtikrinti, kad ji turėtų ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, išverstą į valstybės narės, į kurią importuojama, kalbą ar į vieną iš kelių jos kalbų, ir instrukcijas, išverstas į šios valstybės kalbą ar kalbas,

— pristačius mašiną naudotojui pateikti visą informaciją ir prireikus bendradarbiauti su nacionalinėmis kontrolės valdžios institucijomis, jei paaiškėja, kad ši mašina kelia grėsmę saugai ar sveikatai, su sąlyga, kad šiais reikalavimais importuotojas neįpareigojamas pats patikrinti, ar mašina atitinka šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos ir sveikatos reikalavimus.

3. EB 10 straipsnis ir EB 249 straipsnio trečioji pastraipa turi būti aiškinami taip, kad jie nedraudžia valstybei narei taikyti baudžiamųjų sankcijų siekiant tinkamai užtikrinti Direktyvoje 98/37 numatytų pareigų vykdymą, jei šios sankcijos tokios pačios kaip taikomos už panašaus pobūdžio ir reikšmės nacionalinės teisės pažeidimus ir jei jos bet kuriuo atveju yra veiksmingos, proporcingos bei atgrasančios.

Parašai.